

Şimdi lui de ostacajın gotik mimarlığına bakalım. Bu sanata eski Yunan sanatına ^{ile} tahana tahana zıddır. Gotikte geometriciliği andıran hiçbir ~~şey~~ yoktur. Eğri hüçrâ çizgiler, kıvrımlar, ~~geometrik~~ ^{girintiler ve çıkıntılar}, ~~diğer cisimler, dolayık örgüler, tepkeler,~~ ^{Burada eski Yunan} kancalar her yeri kaplamıştır. Keskinlikten, ^{Burada} açıklıktan eser yoktur, ~~her şey girint~~, her şey karmakarışıktır. Çığının ^{insanlar} gili, mimarlığı ~~de~~ ^{ayrılmaz} heykeliçiliği, yazıları, hezemeleri korkmakta, ağlamaktadır, çirpiniğ dövrün ~~madetir~~! Notre - Dame de Paris Victor Hugo'nun dediği gibi lui histerik kadına benzer. Bu katedrali Japon sanatçı

sanatında ki

ilhamını

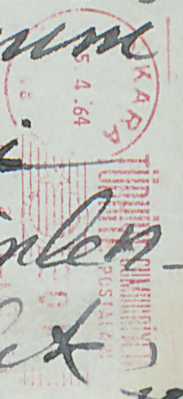
nereden alıyor? Bu ruh ürpertisi, bu korku nereden geliyor? Besbelli ki içten, şursuzluk alanından. Din korkusu içinde yaşayan insanların bu mistik anlatmak için kullandıkları ^(dil) aklın, geometrinin dili olamazdı. Bunun için onlar da dış tabiata baktılar. Bitkiler üzerinde durdular. Bu bitkilerden daha sırlı, ~~hem~~ ^{hem} de daha geometri dışı ne olabilirdi? Ortaçağın ~~bu~~ sır işleyici mimarları insanın, insan gövdesinin üzerinde duramazlar mıydı? Burada Ortaçağ mimarlık estetiği bakımından ~~hemen~~

Yapan, 12

sanat dili.

aydınlanmasi gerekli olan lui noktada vardır. İnsan gövdesi geometrik değildir. Bütün gövdesiyle simetrikte. Bitkilere gelince onlar ~~hem~~ hem geometri dışı, →

dişi, hem de, genel olarak, simetri
 dışı eserlerdir. Bunun için de ki
 gotik hayâli leitri, leitrim (vegé-
tation) hayâlidir. Bu hayâl gotik
 sanatı için yaratıcı kaynağın
 olmasıdır. İşte gotik eserleri ne
 kadar dinlesin ^{verse} dinlesin ^{ler} yine
 de tabiata, somuta koymaktan
 geri durmamışlardır. Notre-Dame
 de Paris, Reims, Amiens kated-
 rallerinde görüldüğü üzere. Öyle bir
 ormana giriyorsanız ki oraya
 insan ayağı basmamıştır, ağaçlar
 la, galibarla, sarmasıklarla
 kaplıdır.
~~Orada~~ Orada her yer karanlık, her
 varlık sırlarla doludur. İşte din
 yapayıcısının sursuz alanını
 sembolleştiren ~~bu~~ dış âlemi
~~konusu.~~ gotik sanatının esinlen-
 diği kaynağın boyasına karanlık
 sırlı bir kaynağın.

Yotik sanati nasıl doğmuştur? ^{Bu san} ~~Konu~~ ^{Reman} ~~bu~~
 Batı sanat tarihinin kesin olarak karşılı
 Jim vemedigi bir konudur. Yotik mimari
 ligında kullanılan sivri kemerin türk kemeri
 olduğuna, Sicilya'da ile, Fransa'ya geçti
 Jim ^{bazan} ~~değil~~ ^{yalancı} ve türk yapıları
 vardır. Bu inanca karşı sivri kemerin
~~XII~~ 'inci yüzyıldan önce, Misir'de bile ~~to~~
 Fransa'da doğmuş olduğuna ileri sürülen
 yazılar da vardır (*) ~~IX~~ 'ıncı yüzyılda türk
 bu kemerin Haydar ~~gambir~~ ⁱⁿ ~~komandanı~~ ^{kapitani} Ahmed ~~Heri-Tekin~~ ^{komandanı}
~~Japhtuk~~ türk camisinde ~~er~~ kullanılan sivri
 kemerler ^{ku} karanlığı ortadan kaldırmıştır.

(*) M. Th. Bachelet, Dictionnaire Général des
 Lettres, des Beaux-Arts et des Sciences Morales et Pratiques
 1886, Paris

~~مینارلیق، sanatı doydur.~~

Roman sanatı bu duple da
 tetimmedi, tetinemedi. Çünkü
~~bu~~ Kristiyanlar, Kristiyanların
 bu pereslik iduğünden bu türle
 kurtulmuşlar bu idusun içinde
 Roman sanatı sanatı, Roman
 minarlıq ~~değersiz~~ soyusubunğa
 basladı. önce kemerleri ~~da~~ daraldı,
 sevildikece ~~da~~ sıvıldı, omu insan,
 hayvan, lütke ornamentalara heyd
 du. Dem Böylece Roman sanatı
 minarlık niteliğini kaybedip
 bu vegetation, bu ornementation
 krizi geçirdi. Bu krizin sonu
 Rönesans'ın minarlık niteliğini
 istren ~~istren~~ sapıklığına düymek
 oldu.

nasil doğduğunu

Sonrad tarihinin görevi sivi kemerin
 nereden alındığını göstermekle bitmez.
 Bu kemerin alındığı yerde nasıl çalıştığını
 göstermek ^{mesi de gereklidir} . Sivi kemeri XII² inci yüzyıldan
 benimseyen Roman sanatıdır. Sivi kemer
 gotik sanata luraçan geçmiştir. Sivi
 kemeri Roman sanatındaki "du" lüyük
 dır. Çünkü Doğu, türk mimarlık
 anlayışından esinlenen bu mimarlığı
 daha çok kendine kavuşturmuştur. Sivi kemer
 bu işi gotik mimarlığında yapmamıştır.
 üstelik ^{bu} türk mimarlığındaki karakterini
 de kaybetmiştir. Bu dış ayı iki etkenin

eseridir. Birincisi dinlemek, mistikleşmek,
ikincisi ~~Mist~~ ~~Jansen~~ Roman sermindaki
görmedikten, pesimlikten, klâsikliktan ~~çok~~
mak. Gotik devri hristiyanlık ^{tarihinin} ~~paradoksu~~
en karışık, en karamanlık, en mistik ^{devridir.}
Bu devirde eski klâsik mimarlıkların ^{çok} ~~çok~~
^{başını} ~~başını~~ ^{atılacağını} ~~ardına~~
^{başını} ~~başını~~ ^{atılacağını} ~~ardına~~

katedraller başta, gotik yapıları

mimarlık ile gerçeği ile doğrudan doğruya
ilirtisi ~~insan~~ o insan, hayvan, ejder
kalemlerinden soyun, gerçeğe ne
kalacaktır? Biliş bu işeld! Bu işle-
tim ~~giz~~ ~~sele~~ ~~cihiz~~ ~~parçaları~~ ~~hâglantıları~~,
~~are~~ ~~arc~~ ~~kontant~~ 'lar! ^{delik} ^{delik} ^{delik} ^{delik}
~~delik~~ ~~de~~ ~~Bitki~~ ~~ornoman~~ ~~ların~~ ~~delik~~ ~~delik~~
~~eddiği~~ ~~öyle~~ ~~bu~~ ~~tez~~ ~~yurusa~~ ~~ki~~ ~~görevi~~ ~~ne~~
~~başını~~ ~~kimse~~ ~~kestiremez~~.

^{dur}
~~hopyradur~~. Öbür Zaman, gotik roman
 sanatından sonra kendi başına var olan
^{şeyleri için}
~~bu~~ mimarlık pekli değil, belki roman
^{soyuzlaşmasından}
 sanatının değişik huzulü ve değişiminden
 meydana gelen bu mimarlıkta. Gotikte
 dan her değişiklik roman sanatındaki
 ana karakterlerini yitirilen bu yeni
 sanat şekli katar. Sivri kemerin gotikte
 gösterdiği değişiklikler ^{de} bunun belgesidir.
^{sonuçları}
 bu düşün ~~örnek~~ tür ~~örneği~~. Sivri
 kemer tür bu sanatta türlü biçimlere girer.
 Örne flamboyant, arc infléchi, arc ^{hep}

accolade denilen kemerler, hep eski
 sivrî kemerin bezemeleşmiş, bezeme-
 leşerek soyuzlaşmış pekileridir.
 Bu kemerler ağrı Jüt taşıyan
 sıldlardan ~~et~~ orman ağaçlarına
 benzeler!

Gotikte bir mimarlık eserine
 sığmayacak kadar çok süs vardır.
 Hicbir san'at eseri bu kadar süs
 yüklenmiş değildir. Mimarlık
 sanat terasına çok aykırı olan bu
 süslemenin kötülüğü aul gördeye sar-
 ması, pürütlü, çukuntular ile
~~ona~~ ~~g~~ ~~bu~~ gördeye gizlenesidir. ~~Bu~~
 gotik katedralleri seyreden bir insan
 bir mimarlık eserinden çok bir selâze
 bezeme taslasını seyrettiğini söyler!

Mimarlık anlayışına karşı olan
 bu bezeme soru gantisi sanatın has-
 landığını gösterir. Nitekim tarih bunu
 doğruluyor, gotik gerimi Rönesans'a
 hissettirmişti

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlere İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tarihi

Ismayıl Hakkı Baltacıoğlu Koleksiyonu

BLTWR0100203